

Competència en llengua catalana

Sèrie 1

SOLUCIONS,

CRITERIS DE PUNTUACIÓ

I CORRECCIÓ

INSTRUCCIONS

- Per cada error d'ortografia, gramàtica o lèxic es descomptaran 0,05 punts, fins a un màxim d'1 punt, a cada qüestió fins a la 6. Els errors de les qüestions 7, 8 i 9 ja es tindran en compte en la correcció corresponent.

Llegiu atentament aquest text i responeu a les qüestions següents:

La locomotora Rocket triomfa sobre les competidores

El 1825, una locomotora de vapor dissenyada per l'enginyer britànic George Stephenson va fer el trajecte entre dues mines de carbó, les de Stockton i Darlington, a Anglaterra. L'invent va causar sensació perquè en aquells moments encara es discutia si seria més convenient confiar el transport a les locomotores de vapor o bé fer que els vagons dels trens fossin arrossegats per animals de tir. Com que aquella primera línia industrial va tenir èxit, en poc temps es va pensar de construir una via que unís, sobretot per al servei de passatgers, dues ciutats angleses importants, Liverpool i Manchester. El 1829, la via estava pràcticament acabada, una gran obra d'enginyeria, però hi havia un problema: encara no tenien trens. El que faltava, per ser exactes, eren locomotores.

Molts enginyers, des del triomf de Stephenson, s'havien llançat a dissenyar aquells artefactes. Per això, els propietaris de la línia van convocar un concurs per veure quina podria ser la millor. Durant sis dies, les locomotores havien de fer diverses proves, envoltades de milers de persones, en un tram d'una milla -uns 1,6 quilòmetres-. S'hi van presentar cinc enginys, encara que un, la Cycloped, de seguida va ser motiu d'impugnació pels contrincants.

Aquella andròmina, en lloc d'una caldera de vapor, tenia com a força d'impulsió un cavall que corria per una cinta sense fi. Els organitzadors els van permetre participar en el concurs, però el primer dia el cavall va trencar la cinta i van acabar eliminats. Hi havia proves de velocitat, de resistència, d'arrossegament de pesos, de comoditat dels passatgers...

La Novelty, dels enginyers Ericson i Braithwhite, era la favorita. Era la més ràpida i lleugera, i els dos enginyers, els més simpàtics, cosa que va fer que la multitud de gent que mirava les proves l'aplaudís constantment. Però era poc fiable i aviat va començar a tenir problemes mecànics que la van obligar a retirar-se.

Va ser la Rocket, dels Stephenson pare i fill, que va aconseguir completar sense problemes totes les proves i, per tant, va ser l'escollida. Va guanyar el premi de 500 lliures, que ara en serien més de 50.000, i, sobretot, el contracte per construir les locomotores de la línia. La Rocket era capaç de superar els 40 quilòmetres per hora i, de mitjana, recorria el trajecte de cinquanta quilòmetres en una mica menys de tres hores. Com les nostres Rodalies, si fa no fa.

Adaptació feta a partir d'un text
d'Enric CALPENA, *Sàpiens. Tot és història*. Núm. 247 (Octubre de 2022)

1. Expliqueu amb les vostres paraules l'oració «en aquells moments encara es discutia si seria més convenient confiar el transport a les locomotores de vapor o bé fer que els vagons dels trens fossin arrossegats per animals de tir.» subratllada al text (línies 4-6).

[0,75 punts]

Orientativament, la resposta hauria de contenir aquestes idees essencials:

Significa que encara no es confiava suficientment en les locomotores de vapor i es dubtava de la seva eficàcia (1).

Creien que potser seria millor seguir confiant en la tracció animal, com s'havia fet fins a aquell moment (2).

Resposta clara i completa:	0,75 punts
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat:.....	0,5 o 0,25 punts
Resposta clarament deficient o que es limita a copiar les paraules del text:	0 punts

2. Per què la Cycloped va ser motiu d'impugnació?

[0,75 punts]

La Cycloped va ser impugnada perquè no era una màquina de vapor, sinó que tenia com a força d'impulsió un cavall.

Resposta clara i completa:	0,75 punts
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat:.....	0,5 o 0,25 punts
Resposta clarament deficient o que es limita a copiar les paraules del text:	0 punts

3. En què consistia el premi? És a dir, què es van emportar els concursants guanyadors?

[0,75 punts]

Els guanyadors del concurs van aconseguir 500 lliures (que ara en serien més de 50.000) i el contracte per construir les locomotores de la línia.

Resposta clara i completa:	0,75 punts
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat:.....	0,5 o 0,25 punts
Resposta clarament deficient o que es limita a copiar les paraules del text:	0 punts

4. Què pretén dir l'autor amb l'oració, subratllada al text, «Com les nostres Rodalies, si fa no fa.» (línies 30 i 31)?

[0,75 punts]

L'autor compara irònicament la velocitat a què arribaven les primeres locomotores amb el que triguen el trens actuals de Renfe Rodalies, volent dir que el servei actual de Rodalies Catalunya és molt lent.

Resposta clara i completa:	0,75 punts
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat:.....	0,5 o 0,25 punts
Resposta clarament deficient o que es limita a copiar les paraules del text:	0 punts

5. Escriviu el subjecte de les formes verbals següents, que apareixen al text, on les trobareu subratllades:

[0,5 punts: 0,25 punts per cada resposta correcta]

a) «s'havien llançat» (línia 11): **Molts enginyers**

b) «S'hi van presentar» (línies 14 i 15): **cinc enginys**

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta.

6. Lèxic

a) Escriviu un sinònim de les paraules següents, tenint en compte el sentit que tenen en el text, on les trobareu subratllades.

[0,75 punts: 0,25 punts per cada resposta correcta]

<i>Paraula</i>	<i>Sinònim</i>
enginy («enginys», línia 15)	artefacte, giny, màquina, andròmina...
contrincant («contrincants», línia 16)	adversari, contrari, enemic, competidor, rival, antagonista, contendent...
«constantment» (línia 24)	tothora, tostemps, a tota hora, en tot cas, sense parar, a cada moment...

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta.

b) Definiu les paraules següents, subratllades en el text.

[1 punt: 0,5 punts per cada resposta correcta]

<i>Paraula</i>	<i>Definició</i>
«locomotora» (línia 2)	Màquina autopropulsada que arrossega o empeny els vagons que té enganxats.
lleuger («lleugera», línia 23)	De poc pes, de poc pes específic.

Els models de resposta només són orientatius. Adjudiqueu 0,5 punts per cada resposta correcta. La definició que contingui imprecisions però que es pugui considerar acceptable s'ha de valorar amb 0,25 punts.

7. Completeu les taules amb les formes que s'hi demanen dels mots que hi apareixen:

a) Canvieu els mots següents de singular a plural o a l'inrevés:

[0,5 punts: 0,1 punts per cada resposta correcta]

<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
vagó	vagons
temps	temps
capaç	capaços o capaces
anglès	anglesos
força	forces

Adjudiqueu 0,1 punts per cada resposta correcta. Si hi ha cap error ortogràfic, no considereu correcta la resposta.

b) Canvieu els mots següents de masculí a femení o a l'inrevés:

[0,5 punts: 0,1 punts per cada resposta correcta]

<i>Masculí</i>	<i>Femení</i>
fiable	fiable
ràpid	ràpida
cavall	euga
propietari	propietària
pare	mare

Adjudiqueu 0,1 punts per cada resposta correcta. Si hi ha cap error ortogràfic, no considereu correcta la resposta.

8. Completeu les frases següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis, tal com es fa al model; la forma verbal s'ha d'ajustar al context de la frase.
[0,75 punts en total: 0,25 punts per cada resposta correcta]

Model: La via estava (ESTAR, imperfet d'indicatiu) pràcticament acabada.

- a) A què es dediquen (DEDICAR-SE, present d'indicatiu) els teus avis?
- b) Procura que aquests fulls no es rebreguin. (REBREGAR-SE, present de subjuntiu)
- c) No tinc paraigua, però m'és igual, està plovent (PLOURE, gerundi) i em vull mullar.

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta. Si hi ha cap error ortogràfic, no considereu correcta la resposta.

9. Redacteu un text d'unes cent paraules sobre UN dels dos temes següents:
[3 punts]

A. Al text es comenta per sobre de què eren les proves del concurs de locomotores: «Hi havia proves de velocitat, de resistència, d'arrossegament de pesos, de comoditat dels passatgers...». Escriviu un text en què imagineu com podrien ser aquelles proves i descriviu-les explicant en què consistirien, en quines condicions es realitzarien, com seria la puntuació...

B. Heu viatjat mai en tren? Escriviu un text en què expliqueu un dels viatges que hi heu fet. Podeu explicar el paisatge que heu vist, com de còmode ha estat, si ha estat puntual...

- La valoració del text s'efectua sumant la puntuació adjudicada a cadascun dels apartats que indiquem a continuació, però també s'ha de tenir en compte la qualitat global, a partir de la qual es pot arrodonir i modificar a l'alça o a la baixa la puntuació total d'aquesta qüestió.
- Si el text no respon al que es demana (se n'allunya molt clarament i tracta d'un tema diferent), es valora amb 0 punts.
- Si el text és molt breu, cada apartat es puntua d'una manera proporcional a l'extensió. Si té menys de 50 mots, es valora amb 0 punts.

a) Coherència

Selecció i ordenació correctes de la informació	0,5 punts
Algun problema en l'ordenació o en la selecció de la informació.....	0,25 punts
Text desordenat i confús	0 punts

b) Cohesió (puntuació, concordança, construcció de les frases)

0-2 errors	0,75 punts
3-4 errors	0,5 punts
5-6 errors	0,25 punts
Més de 6 errors	0 punts

c) Correcció (ortografia, morfosintaxi, lèxic)

0-3 errors	1 punt
4-5 errors	0,8 punts
6-7 errors	0,6 punts
8-9 errors	0,4 punts
10-11 errors	0,2 punts
Més d'11 errors	0 punts

d) Variació

El text fa servir recursos sintàctics variats i un lèxic precís i no conté repeticions; s'hi admet alguna deficiència lleu	0,25 punts
El text presenta pocs recursos lèxics i sintàctics, i hi ha mots o estructures que es repeteixen sovint	0 punts

e) Registre

La llengua del text s'ajusta al grau de formalitat i al canal adequats.	
S'hi admet algun error lleu	0,25 punts
El text conté errors greus pel que fa al canal o al grau de formalitat	0 punts

f) Disposició

El text respecta els marges, les línies estan disposades correctament i la lletra és ben llegible	0,25 punts
Hi manca algun dels elements anteriors	0 punts